

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА ЕКСПЕРТИЗА”
(для бакалаврів)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2010

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма дисципліни — це нормативний документ, що є складовою державного стандарту освіти.

Вивчення дисципліни “Бухгалтерський облік та експертиза” є необхідною складовою у підготовці економістів вищої кваліфікації, фахівців з бухгалтерського обліку та аудиту, фінансів, банківської справи, правознавства тощо.

Бухгалтерський облік є прикладною (функціональною) економічною дисципліною. За його допомогою на практиці реалізується одна з найважливіших функцій управління: накопичення інформації про фінансово-господарську діяльність підприємства, для прийняття управлінських рішень.

Особливу увагу слід звернути на те, що вивчення господарської діяльності та відображення через об'єкти в обліку розглядають у двох аспектах:

- об'єкти обліку, що забезпечують господарську діяльність;
- об'єкти обліку, що складають господарську діяльність.

Господарська діяльність забезпечує активи підприємства, джерелами яких є власний капітал та зобов'язання підприємства (його пасиви).

Господарська діяльність охоплює процеси:

- підготовки (придбання матеріалів та інших ресурсів, необхідних для виробництва) виробництва;
- виробництва продукції, виконання робіт та послуг;
- реалізації готової продукції (робіт, послуг);
- визначення фінансових результатів діяльності.

Бухгалтерська експертиза — дослідження на основі спеціальних знань предметів, явищ, процесів, які містять інформацію про обставини справи, що знаходиться у провадженні органів дізнання, попереднього слідства чи суду. При проведенні дослідження, поряд з іншими, використовуються методи документальної перевірки та зіставлення. За допомогою методу документальної перевірки перевіряється повнота та правильність заповнення реквізитів і відповідність оформлення документа вимогам чинного законодавства.

Бухгалтерська експертиза як один з методичних прийомів контролю є невіддільною складовою форми контролю слідства, яке здійснюється слідчими органами і регулюється процесуальним законодавством.

Підготовлено викладачем кафедри обліку і аудиту *І. В. Тропіною*

Затверджено на засіданні кафедри обліку і аудиту (протокол № 13 від 25.06.08)

Схвалено Вченою радою *Міжрегіональної Академії управління персоналом*

Тропіна І. В. Навчальна програма дисципліни “Бухгалтерський облік та експертиза” (для бакалаврів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. — 31 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Бухгалтерський облік та експертиза”, методичні вказівки до виконання контрольної роботи, варіанти контрольних робіт, питання для самоконтролю та список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2010
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2010

Мета вивчення дисципліни “Бухгалтерський облік та експертиза” — дати студентам теоретичні знання з бухгалтерського обліку та сформулювати практичні навички поглибленої перевірки правильності оформлення документів, зіставлення даних бухгалтерських регістрів і первинних документів, відповідності оформлення господарських і фінансових операцій вимогам чинного законодавства.

Освітня мета — дати уявлення про сутність бухгалтерського обліку і експертизи у ринкових умовах господарювання, сучасний стан розвитку у світі і в Україні та їх вплив на розвиток суспільства.

Виховна мета полягає у формуванні у студентів розуміння важливості ролі бухгалтерського обліку і експертизи в сучасній системі господарського контролю.

Практична мета досягається набуттям практичних вмінь оволодінням теоретичними основами обліку, методикою відображення в ньому господарських операцій, оформлення облікових і звітних документів. Це дозволяє скласти фінансову звітність, визначити фінансовий стан підприємства, а також ознайомитись з методикою проведення бухгалтерської експертизи окремих статей активу та пасиву балансу, аналізом фінансово-господарської діяльності суб'єктів підприємництва.

Вивчення курсу “Бухгалтерський облік та експертиза” сприяє формуванню у студентів навичок з виявлення і боротьби з порушеннями у фінансово-господарській сфері.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- опанування термінологією бухгалтерського обліку;
- засвоєння основних положень законодавчих актів, нормативно-інструктивних документів, що регулюють систему бухгалтерського обліку і визначають методологію судово-бухгалтерської експертизи;
- оволодіння методикою (процедурами) оформлення первинних документів, облікових регістрів, систематизації облікової інформації, складання фінансової звітності;
- усвідомлення економічної сутності підприємництва та проблеми управління бізнесом;
- засвоєння теоретичних положень, порядку організації і проведення бухгалтерської експертизи;
- опанування методичними прийомами бухгалтерської експертизи;

- співпраця з правоохоронними органами у боротьбі з економічними злочинами;
- набуття навичок практичного виконання завдань з бухгалтерської експертизи.

В умовах розвитку і переходу економіки України до ринкових відносин, зміні форм власності та реформування судово-правової системи держави, зростає потреба юридичних і фізичних осіб у кваліфікованій юридичній допомозі. Це зумовлює потребу не тільки в правовій освіті, а й у спеціальних знаннях з макро- та мікроекономіки, бухгалтерського та податкового обліку, економічного аналізу, ревізії та аудиту, зокрема, з такої важливої інституції, як бухгалтерська експертиза.

Вся організація навчального процесу повинна стимулювати студентів навчатися сумлінно і систематично.

Відповідно до вимог навчального процесу в МАУП існує система поточного і підсумкового контролю для об'єктивної оцінки і перевірки рівня якісного засвоєння знань студентами.

У процесі вивчення курсу “Бухгалтерський облік та експертиза” поточний контроль знань здійснюється протягом семестру за такими напрямками:

- систематичність і активність роботи студента на семінарських і практичних заняттях;
- оцінювання виконання завдань для самостійного опрацювання. Ступінь засвоєння курсу в цілому здійснюється шляхом підсумкового контролю (складанню заліку чи іспиту).

Допуск до заліку чи іспиту отримують студенти, які не мали пропусків занять і незадовільних оцінок протягом семестру або перездали свою заборгованість.

Іспит проходить в усній або письмовій формі за екзаменаційними білетами, затвердженими кафедрою обліку і аудиту.

Вивчення дисципліни “Бухгалтерський облік та експертиза” базується на фундаментальних знаннях із таких дисциплін, як “Фінансовий облік”, “Управлінський облік”, “Податковий облік”, “Економічна статистика”, “Фінанси підприємств”, “Економічний аналіз” та ін.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА ЕКСПЕРТИЗА”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
	Змістовий модуль I. Теоретичні та методологічні основи бухгалтерського обліку
1	Теоретичні засади та організаційні заходи, що забезпечують функціонування бухгалтерського обліку
2	Метод бухгалтерського обліку та його елементи
3	Основи бухгалтерської (фінансової) звітності
4	Облік основних господарських процесів
1	2
	Змістовий модуль II. Теоретико-організаційні аспекти бухгалтерської експертизи
5	Економічний контроль у боротьбі з правопорушеннями у фінансово-господарській сфері
6	Теоретичні основи бухгалтерської експертизи
7	Організаційне забезпечення бухгалтерської експертизи
8	Методичне забезпечення бухгалтерської експертизи
9	Інформаційне та технічне забезпечення бухгалтерської експертизи
10	Методологія узагальнення та реалізації результатів бухгалтерської експертизи
	Змістовий модуль III. Методика експертного дослідження основних статей активу і пасиву балансу та фінансових результатів діяльності підприємства
11	Методика проведення бухгалтерської експертизи основних засобів, нематеріальних активів і товарно-матеріальних цінностей
12	Методика проведення бухгалтерської експертизи операцій з грошовими коштами
13	Методика проведення бухгалтерської експертизи операцій з нарахування та виплати заробітної плати

1	2
14	Методика проведення бухгалтерської експертизи кредитно-фінансових операцій
15	Методика проведення бухгалтерської експертизи фінансового стану підприємства
	Змістовий модуль IV. Методика експертного дослідження окремих господарських операцій
16	Методика проведення бухгалтерської експертизи операцій, пов'язаних з обігом цінних паперів
17	Методика проведення бухгалтерської експертизи операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності
18	Методика проведення бухгалтерської експертизи при виявленні і розслідуванні податкових правопорушень
Разом годин: 81	

ЗМІСТ
дисципліни

“БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА ЕКСПЕРТИЗА”

Змістовий модуль I. Теоретичні та методологічні основи бухгалтерського обліку

Тема 1. Теоретичні засади та організаційні заходи, що забезпечують функціонування бухгалтерського обліку

1. Основні завдання теорії бухгалтерського обліку.
2. Види господарського обліку, їх особливі прикмети.
3. Сутність оперативного і статистичного обліку.
4. Сутність і специфічні особливості бухгалтерського обліку.
5. Виникнення та етапи розвитку бухгалтерського обліку.
6. Мета і функції бухгалтерського обліку.
7. Завдання бухгалтерського обліку і вимоги до інформації, що її надає бухгалтерський облік.
8. Які державні органи забезпечують методологічне керівництво обліком і звітністю в Україні?
9. Вимірники, що застосовуються в обліку.
10. На яких принципах ґрунтується бухгалтерський облік в Україні?
11. Сутність і особливі ознаки фінансового і управлінського обліку.
12. Визначення предмета бухгалтерського обліку. Основні об'єкти бухгалтерського обліку.

13. Класифікація господарських засобів.
14. Класифікація джерел господарських засобів.
15. Основні фази (стадії) кругообігу господарських засобів підприємства.
16. Сутність організації бухгалтерського обліку; чинники, що впливають на організацію бухгалтерського обліку.
17. Порядок організації і ведення бухгалтерського обліку на підприємстві.
18. Функції і обов'язки головного бухгалтера, його права.
19. Сутність облікової політики підприємства, її зміст.

Література [11; 28; 33; 38; 51; 62; 63; 67; 68]

Тема 2. Метод бухгалтерського обліку та його елементи

1. Метод бухгалтерського обліку.
2. Елементи бухгалтерського обліку, їхня характеристика.
3. Характеристика бухгалтерського документа, його значення.
4. Вимоги до змісту і оформлення документа. Порядок виправлення помилок у бухгалтерських документах.
5. Види і порядок перевірки документів.
6. Організація зберігання документів. Суть документообороту.
7. Визначення інвентаризації та її види.
8. Порядок проведення інвентаризації, оформлення її результатів.
9. Призначення класифікації рахунків та її основні ознаки.
10. Призначення і структура "Плану рахунків бухгалтерського обліку".
11. Будова активних і пасивних рахунків. Порядок визначення кінцевого сальдо.
12. Суть подвійного запису, його значення.
13. Визначення бухгалтерської проводки (запису). Які бухгалтерські проводки називають простими, які складними?
14. Призначення і суть хронологічного та систематичного запису (обліку).
15. Визначення синтетичних та аналітичних рахунків і їхні особливі ознаки. Взаємозв'язок між синтетичними та аналітичними рахунками.

Література [13; 30; 31; 33; 51; 56; 65; 69]

Тема 3. Основи бухгалтерської (фінансової) звітності

1. Визначення фінансової і бухгалтерської звітності, види звітності.
2. Вимоги, що ставляться до фінансової звітності.

3. Користувачі фінансової звітності та їхні основні інформаційні потреби.
4. Склад фінансової звітності.
5. Які державні органи встановлюють форми фінансової звітності і порядок їх заповнення?
6. Визначення бухгалтерського балансу та його будова.
7. Трагування бухгалтерського балансу.
8. Значення балансу.
9. Типи господарських операцій залежно від змін, які вони спричиняють у балансі.
10. Характеристика типів операцій.

Література [11; 33; 51; 56; 65]

Тема 4. Облік основних господарських процесів

1. Сутність оцінки, її мета; основні види оцінки в бухгалтерському обліку.
2. Суть поняття "калькуляція". Її значення.
3. Порядок відображення в обліку процесу постачання.
4. Методика і техніка розподілу транспортно-заготівельних витрат.
5. Загальні принципи обліку придбання та використання засобів праці.
6. Характеристика і призначення рахунку 13 "Знос (амортизація) необоротних активів".
7. Методика обліку нарахування заробітної плати.
8. Методика обліку утримань із заробітної плати і нарахувань на заробітну плату.
9. Методика обліку виплати заробітної плати.
10. З яких витрат складається виробнича собівартість продукції. На яких рахунках обліковується виробнича собівартість продукції.
11. Визначення фактичної виробничої собівартості готової продукції.
12. Характеристика витрат, які не пов'язані з процесом виробництва.
13. Порядок відображення в обліку процесу реалізації продукції.
14. Порядок і методика визначення фінансового результату від реалізації продукції.

Література [16; 30; 31; 33; 43; 51; 65; 68; 69]

Змістовий модуль II. Теоретико-організаційні аспекти бухгалтерської експертизи

Тема 5. Економічний контроль у фінансово-господарській сфері правопорушеннями та боротьбі з ними

1. Державний контроль в Україні та його види.
2. Система органів контролю фінансово-господарської діяльності в Україні.
3. Сутність і значення господарського контролю.
4. Фінансово-господарський контроль, його класифікація.
5. Задачі контролю фінансово-господарської діяльності. Складові елементи фінансово-господарського контролю.
6. Роль економічного контролю у виявленні правопорушень у фінансово-господарській сфері.
7. Основні нормативно-правові документи, що регулюють права та обов'язки правоохоронних органів під час здійснення їхніх функцій у сфері боротьби з економічними злочинами.
8. Поняття і сутність економічних злочинів.
9. Характеристика підприємницьких злочинів.
10. Фіктивне підприємництво.
11. Взаємозв'язок бухгалтерської експертизи та ревізії.
12. Поняття контролю, аудиту та ревізії.
13. Відмінність бухгалтерської експертизи від ревізії та аудиту.
14. Види доказів, що використовуються при розслідуванні економічних злочинів.

Література [1; 6; 10; 18; 38; 39; 42; 45; 48; 51; 53; 55; 66]

Тема 6. Теоретичні основи бухгалтерської експертизи

1. Бухгалтерська експертиза як складова державного контролю.
2. Зв'язок між судовими експертизами та правоохоронною діяльністю.
3. Класифікація судових експертиз за видами та процесуальними ознаками.
4. Визначення експертизи: первинної, повторної, основної, додаткової.
5. Визначення сутності експертиз: однопредметних, комісійних, комплексних.
6. Поняття бухгалтерської експертизи.
7. Предмет бухгалтерської експертизи.

8. Об'єкти бухгалтерської експертизи та їх класифікація.
9. Завдання бухгалтерської експертизи та їхній зміст.
10. Процесуально-правовий та фінансово-господарський зміст бухгалтерської експертизи.
11. Основні положення Закону України “Про судову експертизу”.

Література [18; 38–42; 45; 48; 49; 51–53; 55; 57]

Тема 7. Організаційне забезпечення бухгалтерської експертизи

1. Організація бухгалтерської експертизи в Україні.
2. Правові підстави призначення і проведення судових експертиз.
3. Процес бухгалтерської експертизи як системне дослідження господарських процесів.
4. Регламентація та порядок призначення бухгалтерської експертизи.
5. Постанова про призначення бухгалтерської експертизи та її структура.
6. Планування процесу бухгалтерської експертизи.
7. Бухгалтерська експертиза як науковий метод збирання доказів на стадіях попереднього розслідування та судового розгляду.
8. Складання переліку матеріалів, що надсилаються на дослідження експерту-бухгалтеру.
9. Основні положення Інструкції про призначення та проведення судових експертиз.
10. Стадії процесу бухгалтерської експертизи.
11. Характеристика підготовчої стадії бухгалтерської експертизи.
12. Характеристика організаційно-методичної стадії бухгалтерської експертизи.
13. Зміст дослідної стадії експертизи.
14. Характеристика стадії узагальнення результатів бухгалтерської експертизи.
15. Характеристика стадії реалізації результатів бухгалтерської експертизи.
16. Експерт-бухгалтер як суб'єкт судово-експертної діяльності.
17. Права, обов'язки, відповідальність експерта-бухгалтера.

Література [18; 38–42; 45; 48; 49; 51; 53; 55]

Тема 8. Методичне забезпечення бухгалтерської експертизи

1. Гіпотеза, її місце в експертному дослідженні.

2. Процес розвитку гіпотез та його стадії.
3. Метод бухгалтерської експертизи та його складові.
4. Використання загальних методичних прийомів у бухгалтерській експертизі.
5. Спеціальні методичні прийоми бухгалтерської експертизи.
6. Види аналізу господарської діяльності і його застосування в експертному дослідженні.
7. Документальні методи дослідження облікових даних.
8. Дослідження документів за формою і змістом та їх застосування в експертному дослідженні.
9. Зустрічна перевірка документів в експертному дослідженні.
10. Взаємний контроль операцій і документів в експертному дослідженні.
11. Аналітична і логічна перевірка документів в експертному дослідженні.
12. Розрахунково-аналітичні методичні прийоми.
13. Аналітичні розрахунки і їх застосування в експертному дослідженні.
14. Статистичні розрахунки і їх застосування в експертному дослідженні.
15. Процедури бухгалтерської експертизи та їх застосування в експертному дослідженні.

Література [1–8; 39–42; 48–55; 64; 66]

Тема 9. Інформаційне та технічне забезпечення бухгалтерської експертизи

1. Зміст поняття інформації, її поділ на види.
2. Поняття економічної інформації, її класифікація.
3. Особливості економічної інформації.
4. Характеристика понять: синтактика, семантика, прагматика у класифікації економічної інформації.
5. Яка інформація належить до оперативної, поточної, постійної та змінної?
6. Порядок підготовки матеріалів для проведення бухгалтерської експертизи.
7. Класифікація інформаційного забезпечення бухгалтерської експертизи.
8. Визначення кола матеріалів, що надаються експертові для дослідження.

9. Використання бухгалтерських документів при виявленні та розслідуванні економічних злочинів.
10. Джерела інформації при проведенні бухгалтерської експертизи.
11. Вимоги до формування документів.
12. Класифікація документів.
13. Первинні облікові документи при проведенні бухгалтерської експертизи.
14. Облікові реєстри при проведенні бухгалтерської експертизи.
15. Зустрічна перевірка при дослідженні документів.
16. Взаємний контроль операцій первинних документів, облікових реєстрів і форм звітності.
17. Поняття інвентаризації та її етапи. Робота інвентаризаційної комісії.
18. Використання матеріалів інвентаризації при виявленні і розслідуванні корисливих злочинів в економіці.
19. Значення балансу в забезпеченні інформації, необхідної для контролю.
20. Організація технічного забезпечення бухгалтерської експертизи.

Тема 10. Методологія узагальнення та реалізації результатів бухгалтерської експертизи

1. Етапи і стадії узагальнення, оцінки та реалізації результатів бухгалтерської експертизи.
2. Методика складання висновку експерта-бухгалтера.
3. Вимоги до висновку експерта-бухгалтера.
4. Структура і зміст висновку експерта-бухгалтера.
5. Висновок експерта-бухгалтера як доказ.
6. Характеристика вступної частини висновку експерта-бухгалтера.
7. Характеристика досліджувальної частини висновку експерта-бухгалтера.
8. Характеристика завершальної частини висновку експерта-бухгалтера.
9. Правова регламентація висновку експерта-бухгалтера.
10. Ситуації, за яких складається акт про неможливість проведення бухгалтерської експертизи.
11. Висновок експерта-бухгалтера як процесуальний документ.
12. Оцінка висновку експерта-бухгалтера слідчим та адвокатом.

13. Основні підстави для призначення додаткової та повторної бухгалтерської експертизи.
14. Особливості оформлення результатів при проведенні повторної, комісійної та комплексної експертизи.
15. Реалізація висновку експерта-бухгалтера в судовому процесі.
16. Експертна профілактика правопорушень у сфері економіки.
Література [3; 4; 7; 8; 38; 40–42; 44; 45; 49; 51; 53; 55; 60]

Змістовий модуль Ш. Методика експертного дослідження основних статей активу і пасиву балансу та фінансових результатів діяльності підприємства

Тема 11. Методика проведення бухгалтерської експертизи основних засобів, нематеріальних активів і товарно-матеріальних цінностей

1. Мета бухгалтерської експертизи основних засобів, нематеріальних активів і товарно-матеріальних цінностей.
2. Завдання експертизи.
3. Джерела інформації для формування доказів.
4. Процедура при проведенні експертного дослідження.
5. Основні положення “Інструкції по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей”.
6. Експертиза господарських операцій, пов’язаних з використанням основних засобів.
7. Перевірка фактичної наявності та збереження основних засобів. Перевірка використання основних засобів.
8. Використання даних податкового обліку основних засобів і нематеріальних активів.
9. Експертне дослідження операцій з інвестиціями.
10. Методика проведення бухгалтерських експертиз матеріалів інвентаризації товарно-матеріальних цінностей.
Література [18; 21; 25; 26; 29; 37–41; 45; 49–51; 53; 55; 64; 66]

Тема 12. Методика проведення бухгалтерської експертизи операцій з грошовими коштами

1. Мета бухгалтерської експертизи операцій з грошовими коштами.
2. Завдання експертизи операцій з грошовими коштами.

3. Джерела інформації для формування доказів.
4. Процедура при проведенні експертного дослідження.
5. Експертне дослідження операцій з коштами в касі та на рахунках в установах банків.
6. Перевірка операцій на розрахункових рахунках.
7. Перевірка дотримання правил збереження грошових коштів в установах банків і ведення касових операцій.
8. Бухгалтерська експертиза використання касової готівки за цільовим призначенням.
9. Перевірка розрахунків із підзвітними особами.
10. Найхарактерніші види зловживань.
11. Використання облікових документів при виявленні та розслідуванні економічних злочинів.
Література [11; 18; 32; 36; 38–41; 45; 48; 49; 51–53; 55]

Тема 13. Методика проведення бухгалтерської експертизи операцій з нарахування та виплати заробітної плати

1. Мета бухгалтерської експертизи операцій з нарахування та виплати заробітної плати.
2. Завдання експертизи операцій з нарахування та виплати заробітної плати.
3. Джерела інформації для формування доказів.
4. Процедура при проведенні експертного дослідження.
5. Основні економічні, правові й організаційні положення щодо оплати праці та нарахувань утримань із заробітної плати.
6. Основні джерела інформації.
7. Перевірка штатних розписів, ставок заробітної плати, фонду оплати праці та розрахунків із працівниками.
Література [1; 2; 5; 9; 10; 16; 18; 22–24; 28; 38–41; 45; 49; 51; 53; 55]

Тема 14. Методика проведення бухгалтерської експертизи кредитно-фінансових операцій

1. Мета бухгалтерської експертизи кредитно-фінансових операцій. Завдання експертизи кредитно-фінансових операцій.
2. Джерела інформації для формування доказів.
3. Процедура при проведенні експертного дослідження.

4. Експертне дослідження операцій з дебіторською заборгованістю, операцій зобов'язань і забезпечень.
5. Експертне дослідження орендних операцій.
6. Експертне дослідження кредитних операцій.
7. Види зобов'язань та їх характеристика.
8. Характеристика кредитно-фінансових злочинів.

Література [5; 6; 18; 21; 38–41; 45; 49; 51; 53; 55]

Тема 15. Методика проведення бухгалтерської експертизи фінансового стану підприємства

1. Мета бухгалтерської експертизи фінансового стану підприємства.
2. Завдання експертизи фінансового стану підприємства.
3. Джерела інформації для формування доказів.
4. Процедура при проведенні експертного дослідження.
5. Експертне дослідження операцій з доходами та фінансовими результатами діяльності суб'єктів господарювання.
6. Бухгалтерська експертиза взаємозв'язку видів діяльності і визначення фінансових результатів.
7. Експертне дослідження виробництва, витрат на виробництво та управління.

Література [18; 27; 33; 38–41; 45; 48; 49; 51–53; 55]

Змістовий модуль IV. Методика експертного дослідження окремих господарських операцій

Тема 16. Методика проведення бухгалтерської експертизи операцій, пов'язаних з обігом цінних паперів

1. Мета бухгалтерської експертизи операцій, пов'язаних з обігом цінних паперів.
2. Джерела інформації для формування доказів.
3. Процедура при проведенні експертного дослідження.
4. Особливості бухгалтерської експертизи операцій з цінними паперами. Нормативно-правове регулювання випуску та обігу цінних паперів у сфері підприємницької діяльності.
5. Основні завдання бухгалтерської експертизи з операцій з цінними паперами. Характеристика економічних злочинів, пов'язаних з емісією та обігом цінних паперів.

Література [21; 25; 38; 40; 41; 45; 48; 51; 53; 55; 64; 66]

Тема 17. Методика проведення бухгалтерської експертизи операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності

1. Мета бухгалтерської експертизи операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності.
2. Завдання експертизи операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності
3. Джерела інформації для формування доказів.
4. Процедура при проведенні експертного дослідження.
5. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
6. Експертне дослідження валютних операцій.
7. Характеристика економічних злочинів у сфері зовнішньоекономічної діяльності.
8. Митні злочини.

Література [5; 6; 8; 12; 13; 17; 18; 32; 35; 39; 41; 45; 49; 51; 53; 55]

Тема 18. Методика проведення бухгалтерської експертизи при виявленні і розслідуванні податкових правопорушень

1. Мета бухгалтерської експертизи при виявленні і розслідуванні податкових правопорушень.
2. Завдання експертизи при виявленні і розслідуванні податкових правопорушень.
3. Джерела інформації для формування доказів.
4. Процедура при проведенні експертного дослідження.
5. Експертне дослідження податкової звітності та бухгалтерської фінансової звітності.
6. Експертне дослідження способів ухилення від сплати податків.
7. Експертне дослідження шляхів приховування валового доходу та ухилення від сплати податку на прибуток.
8. Експертне дослідження операцій з ухилення від сплати інших видів податків.
9. Характеристика податкових злочинів.

Література [5–8; 10; 13–15; 33; 41; 48; 51–53]

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Мета контрольної роботи – закріпити теоретичні знання з курсу “Бухгалтерський облік та експертиза”, набути навичок роботи з різними джерелами інформації, реферативного викладу матеріалу, що вивчається, та вирішення завдань за методикою дослідження бухгалтерською експертизою основних фінансово-господарських операцій.

Контрольну роботу виконують відповідно до навчального плану за одним з наведених варіантів завдань, який студент вибирає за двома останніми цифрами номера своєї залікової книжки згідно з таблицею.

Номери завдань	1	2	3	4	5	.....	25
Останні дві цифри номера залікової книжки	01	02	03	04	05	.....	25
	26	27	28	29	30	.....	50
	51	52	53	54	55	.....	75
	76	77	78	79	80	.....	00

Номер залікової книжки необхідно вказати на титульній сторінці контрольної роботи. У разі відсутності цих відомостей контрольна робота повертається студенту без рецензування.

На початку роботи необхідно навести номер варіанта.

У контрольній роботі потрібно стисло викласти відповіді на питання, виклад матеріалу необхідно побудувати так, щоб питання разом з відповідями були відокремлені одне від одного.

У процесі виконання контрольної роботи з першого та третього питання студенти повинні опрацювати спеціальну наукову літературу, що розкриває економічну сутність та загальнотеоретичне уявлення про проблему. При роботі над другим питанням опрацьовуються підручники та навчальні посібники, що послідовно та систематизовано розкривають методологію, методику і процедури дослідження бухгалтерською експертизою основних фінансово-господарських операцій.

При виконанні контрольної роботи студенти повинні продемонструвати як вміння використовувати набуті спеціальні знання з бухгалтерського обліку, аудиту, експертизи та аналізу державного бюджету, так і досвід роботи з чинними законодавчими та іншими нормативно-правовими актами України з фінансово-економічних питань.

Контрольна робота має бути написана студентом власноручно і розбірливо чи набрана на комп'ютері без помилок та виправлень. Студент виконує контрольну роботу державною мовою.

Загальний обсяг контрольної роботи, без списку використаних літературних джерел та додатків не повинен перевищувати 15 сторінок.

Робота оформлюється на аркушах білого паперу формату А₄. Аркуш контрольної роботи повинен мати поля: ліве, верхнє та нижнє — не менше 20 мм, праве — не менше 10 мм.

Всі сторінки контрольної роботи до останньої повинні бути пронумеровані. Першою сторінкою вважається титульній аркуш, він не нумерується. Загальна нумерація роботи починається з наступної сторінки, на якій проставляється номер “2”, порядковий номер проставляється у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Наприкінці роботи необхідно оформити перелік з обов'язковим включенням до нього законодавчих актів, нормативно-інструктивних документів і спеціальної літератури, поставити дату завершення роботи та особистий підпис студента.

Після перевірки контрольної роботи викладачем студент отримує оцінку “зараховано” або “не зараховано”.

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Поняття і сутність економічних злочинів.
2. Експертне дослідження операцій з виробничими запасами.
3. Напрямами перевірки документів при інвентаризації.

Варіант 2

1. Види доказів, що використовуються при розслідуванні економічних злочинів.
2. Експертне дослідження операцій з дебіторської заборгованості.
3. Бухгалтерський баланс, його зміст і будова.

Варіант 3

1. Організація бухгалтерської експертизи.
2. Експертне дослідження операцій із зобов'язань та забезпечень.
3. Вимоги до оформлення бухгалтерських документів.

Варіант 4

1. Інформаційне забезпечення бухгалтерської експертизи в розрізі стадій цього процесу.
2. Експертне дослідження способів ухилення від сплати податків.
3. Принципи бухгалтерського обліку.

Варіант 5

1. Поняття контролю та його роль у виявленні правопорушень.
2. Експертне дослідження операцій з прибутком та його використанням.
3. Класифікація об'єктів бухгалтерського обліку.

Варіант 6

1. Групи і види економічних злочинів, передбачених відповідними нормами Кримінального кодексу України.
2. Експертне дослідження операцій з інвестування.
3. Класифікація бухгалтерських документів, що досліджуються.

Варіант 7

1. Правові підстави призначення та проведення судових експертиз.
2. Експертне дослідження операцій з витратами на виробництво та управління.
3. Бухгалтерські документи: за призначенням, за порядком складання, за охопленням операцій, за місцем і технікою складання.

Варіант 8

1. Система органів контролю фінансово-господарської діяльності в Україні.
2. Експертне дослідження операцій з основними засобами.
3. Класифікація облікових регістрів.

Варіант 9

1. Відмінності бухгалтерської експертизи від аудиту та ревізії.
2. Експертне дослідження операцій з оплати праці і обов'язковими відрахуваннями на соціальні заходи.
3. Поняття бухгалтерського обліку.

Варіант 10

1. Основні положення Закону України "Про судову експертизу".
2. Експертне дослідження операцій з власним капіталом.
3. Процедура вилучення документів на підприємстві. Види недоброякісних документів.

Варіант 11

1. Види та форми контролю.
2. Експертне дослідження операцій з оподаткування.
3. План рахунків бухгалтерського обліку, його побудова та призначення.

Варіант 12

1. Додаткова та повторна бухгалтерська експертиза.
2. Експертне дослідження орендних операцій.
3. Загальна класифікація рахунків бухгалтерського обліку.

Варіант 13

1. Бухгалтер-експерт як суб'єкт судово-експертної діяльності.
2. Експертне дослідження операцій з доходами та фінансовими результатами.
3. Призначення рахунків бухгалтерського обліку.

Варіант 14

1. Експертна профілактика правопорушень у сфері економіки.
2. Експертне дослідження процесу формування бухгалтерської фінансової звітності.
3. Структура активу балансу.

Варіант 15

1. Класифікація судових експертиз.
2. Експертне дослідження операцій з готовою продукцією та її реалізацією.
3. Структура пасиву балансу.

Варіант 16

1. Поняття бухгалтерської експертизи.
2. Експертиза організації бухгалтерського обліку в Україні.
3. Класифікація рахунків за економічним змістом.

Варіант 17

1. Завдання бухгалтерської експертизи.
2. Експертне дослідження операцій з коштами в касах і на рахунках в установах банків.
3. Класифікація рахунків за призначенням і структурою.

Варіант 18

1. Предмет бухгалтерської експертизи.

2. Експертне дослідження операцій з нематеріальними активами.
3. Аналітичний та синтетичний облік.

Варіант 19

1. Об'єкти бухгалтерської експертизи.
2. Експертне дослідження кредитних операцій.
3. Суть і значення подвійного запису.

Варіант 20

1. Процес бухгалтерської експертизи та його стадії.
2. Експертиза формування облікової політики підприємства.
3. Господарські процеси та порядок відображення їх в обліку.

Варіант 21

1. Структура і зміст висновку бухгалтера-експерта.
2. Експертне дослідження оподаткування обов'язкових платежів і місцевих податків та зборів.
3. Систематизація облікової інформації і документів.

Варіант 22

1. Розрахунково-аналітичні прийоми дослідження господарської діяльності.
2. Експертиза організаційно-правових основ підприємницької діяльності.
3. Форми бухгалтерського обліку.

Варіант 23

1. Документальні методи дослідження облікових даних.
2. Експертне дослідження валютних операцій.
3. Бухгалтерська звітність.

Варіант 24

1. Часткові наукові методи дослідження господарської діяльності.
2. Експертне дослідження розрахунків із підзвітними особами.
3. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві.

Варіант 25

1. Загальнонаукові методи дослідження господарської діяльності.
2. Експертне дослідження кредитних операцій.
3. Виправлення помилок у фінансовій звітності.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Державний контроль в Україні та його види.
2. Система органів контролю фінансово-господарської діяльності в Україні.
3. Сутність і значення господарського контролю.
4. Роль економічного контролю у виявленні правопорушень у фінансово-господарській сфері.
5. Поняття і сутність економічних злочинів.
6. Бухгалтерська експертиза як складова державного контролю.
7. Організація бухгалтерської експертизи в Україні.
8. Правові підстави призначення і проведення судових експертиз.
9. Класифікація судових експертиз.
10. Предмет бухгалтерської експертизи.
11. Взаємозв'язок бухгалтерської експертизи та ревізії.
12. Об'єкти бухгалтерської експертизи та їх класифікація.
13. Завдання бухгалтерської експертизи.
14. Метод бухгалтерської експертизи та його складові.
15. Використання загальних методичних прийомів у судово-бухгалтерській експертизі.
16. Спеціальні методичні прийоми бухгалтерської експертизи.
17. Бухгалтерська експертиза як системне дослідження господарських процесів.
18. Стадії процесу бухгалтерської експертизи.
19. Характеристика підготовчої стадії бухгалтерської експертизи.
20. Характеристика організаційно-методичної стадії бухгалтерської експертизи.
21. Характеристика стадії узагальнення результатів бухгалтерської експертизи.
22. Характеристика стадії реалізації результатів бухгалтерської експертизи.
23. Особливості призначення бухгалтерської експертизи на стадії попереднього слідства.
24. Регламентація та порядок призначення бухгалтерської експертизи.
25. Постанова про призначення бухгалтерської експертизи та її структура.
26. Планування процесу бухгалтерської експертизи.
27. Об'єкти бухгалтерської експертизи.
28. Джерела інформації при проведенні бухгалтерської експертизи.

29. Бухгалтерська експертиза як науковий метод збирання доказів на стадіях дізнання попереднього слідства та судового розгляду.
30. Процесуально-правовий та фінансово-господарський зміст бухгалтерської експертизи.
31. Основні положення Закону України "Про судову експертизу".
32. Експерт-бухгалтер як суб'єкт судово-експертної діяльності.
33. Права, обов'язки, відповідальність експерта-бухгалтера.
34. Особливості проведення експертизи в умовах ведення бухгалтерського обліку з використанням ПЕОМ.
35. Зміст дослідної стадії експертизи.
36. Процедура бухгалтерської експертизи та їх застосування в експертному дослідженні.
37. Особливості економічної інформації.
38. Поняття господарського обліку.
39. Предмет і метод бухгалтерського обліку.
40. Використання бухгалтерських документів при виявленні та розслідуванні економічних злочинів.
41. Вимоги до формування документів.
42. Класифікація документів.
43. Первинні облікові документи при проведенні бухгалтерської експертизи.
44. Облікові реєстри при проведенні бухгалтерської експертизи.
45. Зустрічна перевірка при дослідженні документів.
46. Взаємний контроль операцій первинних документів, облікових реєстрів і форм звітності.
47. Поняття інвентаризації та її етапи. Робота інвентаризаційної комісії.
48. Загальна характеристика облікового процесу на підприємствах.
49. Класифікація господарських засобів та джерел їх формування.
50. Бухгалтерський баланс, його зміст та будова.
51. Значення балансу в забезпеченні інформації, необхідної для контролю.
52. Рахунки бухгалтерського обліку, їх призначення та будова.
53. Форми фінансової звітності при проведенні бухгалтерської експертизи.
54. Складання переліку матеріалів, що надсилаються на дослідження експерту-бухгалтеру.
55. Вимоги до експертного дослідження.
56. Види аналізу господарської діяльності.
57. Методи дослідження облікових даних.

58. Бухгалтерська експертиза достовірності бухгалтерського обліку.
59. Основні положення "Інструкції про призначення та проведення судових експертиз".
60. Основні положення "Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз".
61. Види доказів, що використовуються при розслідуванні економічних правопорушень.
62. Порядок використання експертами-бухгалтерами свідчень обвинувачених та свідків.
63. Форми використання спеціальних бухгалтерських знань при розслідуванні господарських правопорушень.
64. Експертне дослідження операцій з коштами в касах і на рахунках в установах банків.
65. Експертне дослідження операцій з нематеріальними активами.
66. Експертне дослідження операцій з виробничими запасами.
67. Експертне дослідження операцій з оплати праці і обов'язковими відрахуваннями на соціальні заходи.
68. Експертне дослідження операцій з витратами на виробництво та витратами на управління.
69. Експертне дослідження операцій з готовою продукцією та її реалізацією.
70. Експертне дослідження операцій з доходами та фінансовими результатами.
71. Експертне дослідження операцій з дебіторської заборгованості.
72. Експертне дослідження операцій з зобов'язань та забезпечень.
73. Експертне дослідження операцій з оподаткування.
74. Експертне дослідження операцій з прибутком та його використанням.
75. Експертне дослідження операцій з власним капіталом.
76. Експертне дослідження формування бухгалтерської фінансової звітності.
77. Експертне дослідження операцій з інвестування.
78. Експертне дослідження операцій з цінними паперами.
79. Експертне дослідження кредитних операцій.
80. Експертне дослідження орендних операцій.
81. Ревізія за завданням і вимогою правоохоронних органів, її відмінність від планової ревізії.
82. Методика складання висновку експерта-бухгалтера.
83. Вимоги до висновку експерта-бухгалтера.

84. Структура і зміст висновку експерта-бухгалтера.
  85. Висновок експерта-бухгалтера як доказ у судовому процесі.
  86. Висновок експерта-бухгалтера як процесуальний документ.
  87. Оцінка висновку експерта-бухгалтера слідчим та адвокатом.
  88. Додаткова та повторна бухгалтерська експертиза.
  89. Реалізація висновку експерта-бухгалтера в судовому процесі.
  90. Експертна профілактика правопорушень у сфері економіки.
- СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ**
- Основна*
1. *Конституція України* // Уряд. кур'єр. — 1996.
  2. *Цивільний кодекс України*. — К., 1997.
  3. *Цивільно-процесуальний кодекс України*. — К.: Школа, 2002.
  4. *Господарсько-процесуальний кодекс України*. — К.: Школа, 2002.
  5. *Господарський кодекс України* від 16.01.03 № 436-IV. — К.: Школа, 2003.
  6. *Кримінальний кодекс України* від 05.04.01 № 2341-III.
  7. *Кримінально-процесуальний кодекс України*. — К.: Школа, 2002.
  8. *Митний кодекс України* (11.07.2002 р.).
  9. *Кодекс законів про працю України*.
  10. *Закон України* від 05.02.98 № 83/98-ВР “Про державну податкову службу в Україні”.
  11. *Закон України* від 16.07.99 № 996—XIV “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”.
  12. *Закон України* “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 5.02.92 № 2097-XII (із змін. і допов.).
  13. *Закон України* від 21.12.2000 № 2181-III “Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами і державними цільовими фондами”.
  14. *Закон України* від 28.12.94 № 334/94-ВР “Про оподаткування прибутку підприємств (у ред. Закону України № 283/97-ВР від 22.05.97).
  15. *Закон України* від 03.04.97 № 168/97-ВР “Про податок на додану вартість”.
  16. *Закон України* від 19.10.2000 № 2056-III “Про оплату праці”.
  17. *Закон України* від 23.09.94 № 185/94-ВР “Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті”.
  18. *Закон України* від 25.02.94 № 4038-XII “Про судову експертизу”;

19. *Закон України* “Про акцизний збір” від 18.12.91.
20. *Закон України* “Про внесення змін до Закону України” “Про зайнятість населення” № 665/97-ВР від 21.07.97.
21. *Закон України* “Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні” № 448/96-ВР від 30.10.96.
22. *Закон України* “Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, яке спричинило втрату непрацездатності” // Уряд. кур'єр. — 1999 — 17 листоп.
23. *Закон України* “Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття” // Уряд. кур'єр. — 2000. — 19 квіт.
24. *Закон України* “Про податок з доходів фізичних осіб” від 22.05.2003 № 889-IV (із змін. від 27.11.03.).
25. *Указ Президента* від 25.05.94 № 247/94 “Про облік прав власності на іменні цінні папери і депозитарну діяльність”, Указ Президента від 18.07.96 № 576/96 “Про заходи для реформування інвестиційної політики в Україні”.
26. *Порядок подання фінансової звітності: Затв. постановою КМ України* від 28.02.2000 № 419 // Бухгалтер. облік і аудит. — 2000. — № 3. — С. 49–50.
27. *Постанова КМ України* від 26.09.01 № 1266 “Про обчислення середньої заробітної плати(доходу) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням”.
28. *Постанова КМ України* від 22.01.96 № 116 “Про затвердження порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей”.
29. *План* рахунків бухгалтерського обліку активів капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій: Затв. наказом МФ України від 30.11.99 № 291.
30. *План* рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва: Затв. наказом МФ України від 19.04.01 № 186.
31. *Положення* про бухгалтерський облік операцій в іноземній валюті: Затв. наказом МФ України від 14.02.96 № 29 (із змін. і допов.).
32. *Положення* (стандарту) бухгалтерського обліку: МФ України, накази 1999–2002 років.

33. *Інструкція* про порядок застосування та стягнення штрафних фінансових санкцій органами державної податкової служби: Затв. наказом ДПА України від 17.03.01 № 110.
34. *Інструкція* про призначення та проведення судових експертиз та Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз: Затв. наказом Міністр. України від 08.10.98 № 53/5.
35. *Постанова* Правління НБ України від 19.02.01 № 72 “Про затвердження “Положення про ведення касових операцій у національній валюті України.”
36. *Наказ* головного управління Державного казначейства України Міністерства фінансів України від 30.10.98 № 90 “Про затвердження “Інструкції з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та інших статей балансу”;
37. *Базась М. Ф.* Теоретико-методологічні засади судово-бухгалтерської експертизи: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2007. — 488 с.
38. *Білуха М. Т.* Судово-бухгалтерська експертиза: Підручник. — К.: Воля, 2004. — 656 с.
39. *Білуха М., Микитенко Т.* Судово-бухгалтерська експертиза та її функції у майнових правовідносинах // Бухгалтер. облік і аудитор. — 2004. — № 3. — С. 62–65.
40. *Глібо В. М.* Судова бухгалтерія: Підручник / В. М. Глібо, О. П. Буцан. — К.: Юрінком Інтер, 2004. — 224 с.
41. *Головченко Л.* Правове регулювання судової експертизи / Право України. — 2003. — № 12. — С. 100.
42. *Грабова Н. Н., Кривонос Ю. Г.* Облік основних господарських операцій у бухгалтерських проводках: Навч. посіб. — 3-є вид., допов. — К.: А. С. К., 2001. — 416 с.
43. *Камлик М. І.* Особливості обліку і використання обліково-бухгалтерських документів при виявленні та розслідуванні корисливих злочинів у галузях економіки // Судова бухгалтерія. — К.: Синтез, 1995. — 256 с.
44. *Камлик М. І.* Судова бухгалтерія. — К.: Атіка, 2003.
45. *Копышев Г. А.* Правовые аспекты проведения экспертизы по экономическому анализу субъектов / Митна справа. — 2004. — № 2. — С. 46–48.

46. *Лазуренко В. И., Волошин А. Г.* Аудит, ревизия, судебно-бухгалтерская экспертиза в работе контролирующих органов. — Донецк: Лебедь, 2000.
47. *Муїнова-Савіна Г. Г.* Судово-бухгалтерська експертиза: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2003. — 202 с.
48. *Муїнова-Савіна Г. Г.* Судово-бухгалтерська експертиза. Навч.-метод. посіб. — К.: КНЕУ, 2004. — 268 с.
49. *Панченко І. А.* Судово-бухгалтерська експертиза: поняття, предмет, об'єкт // Вісн. Житомир. держ. технолог. ун-ту. — 2004. — № 1(27). — С. 157–167.
50. *Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: Підручник / В. В. Сошко, В. П. Завгородній* — К.: КНЕУ, 2004. — 412 с.
51. *Рудницький В. С.* Судово-бухгалтерська експертиза економічних правопорушень (опорний конспект): Навч. посіб. / В. С. Рудницький, Р. Ф. Бруханський, П. Я. Хомин. — К.: Професіонал, 2004. — 304 с.
52. *Судебно-бухгалтерская экспертиза: Учеб. пособие / В. Д. Паникаров, И. В. Ялдин, М. В. Стаматина, Ж. О. Андрейченко.* — Одесса: Арсис, 2002. — 240 с.
53. *Сімакова-Ефреман.* Проблеми судово-експертної діяльності в нормах чинного законодавства України / Право України. — 2004. — № 6. — С. 99.
54. *Судово-бухгалтерская экспертиза / Под ред. В. Д. Паникарова.* — Харьков: Арсис, 2002.
Додаткова
55. *Антони Р. Н.* Основы бухгалтерского учета: Пер. с англ. — М., 1993. — 318 с.
55. *Білуха М. Т.* Теорія фінансово-господарського контролю і аудиту: Підручник. — К., 1996. — 320 с.
56. *Завгородній В. П.* Налоги и налоговый контроль в Украине. — К.: А. С. К., 2001.
57. *Завгородній В. П.* Автоматизация бухгалтерского учета, контроля, анализа и аудита. — К.: А. С. К., 1998. — 768 с.
58. *Завгородній В. П.* Бухгалтерський облік, контроль та аудит обліку, економічного контролю та аналізу: Підручник. — К.: КНЕУ, 2000. — 200 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни	
“Бухгалтерський облік та експертиза”	6
Зміст дисципліни	
“Бухгалтерський облік та експертиза”	8
Методичні вказівки	
до виконання контрольної роботи.....	18
Варіанти контрольних робіт	20
Питання для самоконтролю.....	23
Список літератури	26

59. *Лучко М. Р., Остап'юк М. Я.* Історія обліку // Світ та Україна, погляд крізь роки. – Тернопіль: Зорепад, 1998. – 151 с.
60. *Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 1997*: Пер. з англ. / За ред. С. Ф. Голова. – К.: Федер. профес. бухгалтерів і аудиторів України, 1998. – 731 с.
61. *Пилипенко І. І., Жук О. П.* Цінні папери в Україні: Навч. посіб. – К.: Держкомстат, 2001. – 305 с.
62. *Ткаченко Н. М.* Бухгалтерський та фінансовий облік на підприємствах України. – К.: А. С. К., 2002.
63. *Бухгалтерський облік у галузях економіки*: Підручник / В. Б. Захожай, М. Ф. Базась, М. М. Маглоха, В. М. Базась – К.: МАУП, 2005. – 968 с.
64. *Методика і організація фінансового контролю*: Підручник / М. Ф. Базась – К.: МАУП, 2004. – 446 с.
65. *Приципы бухгалтерского учета*: Пер. с англ. / Б. Нидлз и др. – М.: Финансы и статистика, 1994. – 496 с.
66. *Соколов Я. В.* Бухгалтерский учет: от истоков до наших дней: Учеб. пособие. – М.: ЮНИТИ, 1996. – 638 с.
67. *Энтони Р., Рис Дж.* Учет: ситуации и примеры: Пер. с англ. / Под ред. и с предисл. А. М. Петрачкова. – М.: Финансы и статистика, 1993. – 560 с.

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп'ютерне верстання *І. О. Музика*

Зам. № ВКЦ-4356

Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Друк рогаційний трафаретний.
Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*